

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XX.

V Celovcu, 10. oktobra 1901.

Štev. 41.

Ustanovni shod

I. koroškega tamburaškega društva „Bisernica“ v Celovcu.

Pretekli četrtek dne 3. oktobra t. l. praznovali smo celovski Slovenci v gostilni pri „Velikem Kleku“ (Grossglockner) pomemben dogodek, ki ima važnost tudi za vse druge koroške Slovence. Ustanovilo se je takrat I. koroško tamburaško društvo „Bisernica“ v veselje vsem, ki imajo kaj čuta za jugoslovansko glasbo in petje. Srečna je bila misel, ki se je porodila v mladeniških srcih in ki se je dne 3. t. m. uresničila. Koroški Slovenci imamo sedaj tamburaško društvo v glavnem mestu Koročane; ono bo imelo nalogo, navduševati ne samo celovške, ampak sploh koroške Slovence za milo domačo glasbo in domače petje; postane naj nekako središče družabnega življenja celovških in okoliških Slovencev, in ako se bode prav gojilo in vodilo po pravi poti, bode tudi uspevalo.

Pred dvema letoma so si slovenski bogoslovci celovski osnovali svoj tamburaški zbor. Sledilo jim je sedaj slovensko delavstvo v Celovcu s I. koroškim tamburaškim društvom ter je s tem na sijajen način pokazalo, da ima blago srce in blag čut za narodne svetinje. Mlade moči so se zbrale pod ščitom milodoneče tamburice in so presadile to cvetko hrvatske narodne glasbe tudi na slovenska koroška tla.

Dasi pa je morala biti važnost ustanovnega shoda jasna slehernemu rodoljubu, je vendar treba pribiti žalostno dejstvo, da je bila udeležba na ustanovnem shodu mnogo prepičla. Občinstvo se je zbralo večinoma iz krogov slovenskega in hrvatskega delavstva, kar je veselo znamenje za prihodno bodočnost.

Ob 1/2 9. uri otvoril je g. Stjepan Pažameta shod s pristrčnim pozdravom došlih gostov, katerih je bilo 35, ter ob kratkem razložil v lepem nagovoru namen novega društva.

Po prečitaniu pravil bili so jednoglasno voljeni v odbor sledeči gospodje: kot predsednik Stjepan Pažameta, trgovski pomočnik; podpredsednik L. Gorjanc, knjigovez; tajnik R. Blažon, urar; blagajnik V. Jug, odvetniški uradnik; odbornika: Jož. Stergar, črkostavec in V. Pemrih, knjigovez, vsi v Celovcu.

Po zapisovanju udov zaključil se je oficijelni del in naši tamburaši so začeli udarjati po strunah

tamburic, da smo se jim kar čudili. Priznati jim je moral vsak, da so v tem kratkem času, odkar so se vadili, napravili uprav priznanja vredne napredke, kar daje najboljšo spričevalo njih učitelju, g. Pavlu Nežić-u, ki je z verno žrtvoval čas in trud, a je imel, kakor se je pokazalo, pridne in dovtetne učence. Mlademu društvu se je v govorih navdušeno napivalo in se mu želelo trajne in sijajne bodočnosti. Petje, sviranje in govori so se menjavali in nam storili čas skoraj prekratek. Posebno navdušila je občinstvo pesem „Lepa naša domovina“, ki so jo vrli tamburaši svirali z res prav mojstersko dovršenostjo. Še le pozno v noč smo se razšli in vzeli seboj lepe spomine na večer, ki ga nam je priredilo mlado društvo. Upamo, da se vidimo v prihodnje večkrat in bolj pogostoma.

Konečno pozivljamo vse rodoljube, naj pridejo poslušat naše vrle tamburaše, in jih zagotavljamo, da jim ne bode žal.

Želeti bi bilo, da pristopi društvu kolikor mogoče mnogo podpornih in ustanovnih članov, ker je vsak začetek težak in bode nabava instrumentov dosti denarja stala. Bilo bi tudi umestno, da bi šli koroški rodoljubi mlademu društvu na roko s tem, da bi se jim prepustila za vaje in za shrambo instrumentov v kaki hiši za začetek vsaj ena ali dve sobici. Te sobe bi služile ob enem tudi lahko za čitalnico ostalim Slovincem. Imeli bi s tem vsaj en domač kraj, kjer bi se shajali in medsebojno spoznavali tukajšnji Slovenci.

Društvu pa želimo, da naj bi mu bil oni večer temeljni kamen k ponosnemu razvoju, in naj bi mu bilo v prihodnosti mogoče izvršiti vzvišene cilje, ki si jih je postavilo v svojih pravilih.

Dopisi.

Medgorje. (Smrtna kosa.) Nemila smrt nam je vzela moža, po katerem žaluje cela občina. Po kratki bolezni je v Gospodu zaspal 56 let stari Matija Drobivnik, posestnik Mučnovce kmetije. Ob mnogi udeležbi ljudstva, ne samo iz Medgorij, ampak iz cele okolice, ob navzočnosti odličnih žalujočih, n. pr. c. kr. profesorja Wank-a, smo dne 29. sept. njegovo truplo izročili hladni zemlji. Umrli je bil sicer priprost kmet, a ž njim je padel krepak steber vere in naroda! Bil je 6 let župan medgorški, 12 let občinski odbornik, predsednik naše Ciril-

in Metodove podružnice ter zvest naročevalec in bralec „Mira“. Udan je bil celo svoje življenje svoji materi sv. cerkvi in svojemu narodu, katerega je ob vsaki priložnosti krepko in duhovito zagovarjal. Bil je pa tudi vzor pridnega kmetovalca, kar svedoči dobro gmotno stanje Mučnovce hiše. Zapustil je bolno ženo in štiri odrasle otroke. Večna luč mu sveti!

Velikovec. (Novo šolsko leto) se začne v naši „Narodni šoli“ v četrtek dne 17. t. m. Ob osmi uri zjutraj je v župnijski cerkvi sv. Ruperta sv. maša z blagoslovom, potem pa se vrši zapisovanje otrok. Gojenke dekliškega vzgojišča naj dojdejo semkaj že dan poprej.

Globasnica. (Iz nasprotnega tabora.) Kakor je bilo pričakovati ob znani naravi naših nasprotnikov, so porabili žalostni dogodek ob ustanovitvi nove požarne brambе v svoje strankarske namene ter zakričali v ves svet: Slovenci so napadli Nemce! Kot prva je prisopihala s to zlagano novico teta iz stolnih ulic celovških („Fr. St.“) ter zaragljala: „slovenska požarna bramba iz Štebna s svojim načelnikom in z občinsko slugo (tega morajo pač nasprotniki zraven imeti, ker jim je kot zaveden Slovenec trn v očesu in bi mu radi škodovali, kakor kaže obtožba) je pozdravila svoje »kolege« (zahvalimo se za take »kolege«) s kamenjem“. Ker pa omenjeni resnicoljubni (?) list naših takozvanih naprednjakov ni zdrav, če ne napade duhovščine, tudi pri tej novici duhovniki niso smeli izostati: „Od duhovščine“, — tako pišejo „Fr. St.“, „našuntana slovenska požarna bramba je kot prva napadla Nemce.“ — No, „Fr. St.“ so se zopet enkrat dobro spekle; v kratkem so morale priobčiti popravek, katerega jim je poslal g. Ferd. Krajer po dr. Kraut-u, zakaj vse kar so pisale „Fr. St.“, je neresnično. Zopet dokaz, kako daleč sega ljubezen do resnice pri nasprotnikih! (G. Plavec, povejte vendar svojim pristašem, da se ljubezen, o kateri ste govorili, nikdar ne strinja z obrekovanjem svojega bližnjega, pa brez zamere, — vi imate ja čisto drug pojem o ljubezni!) — K svojem popravku pripominjajo „Fr. St.“, da jim njihov „Gewährsmann“ (poročevalec) izjavlja, „da so leteli proti nemškim (!) brambovcem pest debeli kameni.“ No ti resnicoljubni dopisunček, le povej, da je bilo to ravno isto kamenje, katero so najprej metali tvoji pristaši na Slovence. V prvem do-

PODLISTEK.

Iz dijaškega življenja.

(Črtica. Spisal Charles Paysan.)

I.

„Janez, kajne da boš gospod?“ vpraševala je Mohoričeva mati svojega sina, ki je bil po dokončani osmi šoli gimnazije doma na počitnicah. Janezu so bila taka vprašanja vedno jako neprijetna. Mrklo je zrl skozi okno na vrt in bobnal s svojimi koščeniimi prsti na šipe. „Bom videl, kako bo“, je vselej odgovarjal.

Materi pa je bilo vselej hudo pri srcu, ko je videla, da ne sliši nič kaj rad o duhovskem stanu. Milo ga je pogledala in globoko vzdihnila. Zvečer predno je šla spat, je vedno dolgo molila k Mariji. Molila je, da bi šel Janez, ki ga je tako zelo ljubila, v bogoslovje in postal duhoven. A Janez je bil vedno jednako mrzel.

Ob koncu počitnic je Janez svojim roditeljem vendar moral povedati, za kaj se je odločil. Zvečer so se posedeli malo skupaj in Janez se je pripravljaj, da pové očetu in materi, da ne bode gospod. Vedel je, da ga čaka hud boj, zato se je dolgo obotavljal. Oče sam pa je napeljal govorico na to kočljivo reč.

„Zdaj vendar ne boš potreboval toliko denarja, ko si dokončal teh osem šol,“ je začel oče ter pogledal sina, ki je pri tem vprašanju povsili glavo.

„Mislim, da še le več,“ odgovoril je počasi.

„V bogoslovju vendar ne boš potreboval toliko.“

„Jaz pa ne menim postati duhovnik!“

Česar se je mati bala že tako dolgo, to je slišala zdaj iz ust sina samega. Čeravno ni prišla nepričakovano, vendar jo je zadelo jako hudo. Vse njene nade, da bo imela enkrat sina-duhovnika, so jo varale. Vse trpljenje in muke, ki jih je prenesla za svojega sina, so bile zastonj. Njena največji želja se ji ni izpolnila.

Oče je začudeno pogledoval sina ter z zategnjenim glasom zaklical: „Ka—aj?“

„Glejte oče, povem vam, zakaj sem se odločil za drug stan. Vedno sem bolehal in pravega, trdnega zdravja se nikdar nisem mogel vseliti. Za tako težak poklic kakor je duhovniški nisem vstvarjen. Kmalu bi padel pod bremenom težkih dolžnostij in bi ne koristil ne sebi, ne vam, ne drugim. Sklenil sem torej postati doktor prava, potem pa notar ali odvetnik, kar me bo mikalo.“

V srcu pa je Janez mislil drugače. V šolskih letih se je bil popolnoma pohujšal. Mati in oče o tem nista nič zvedela. Doma se je obnašal tako, da sta imela roditelja najboljše mnenje o njem. „F.“, kakor je imenoval duhovne, ni hotel nikdar postati. Rajši bi bil ubog pisar, ki zasluži samo par goldinarčkov na mesec, kakor pa gospod.

Ko je oče slišal sinovo opravičevanje, skočil je razjarjen kvišku in jezno zavpil: „Kaj — moj sin hoče postati kmečki oderuh? Nikdar!“

„Oče, ne morem drugače!“

„Nočeš, potepuh! Toliko denarja sem izdal za te, kolikor je cela kmetija vredna, a kakšna je tvoja hvaležnost? Globoko sem zabredel v dolgove, da sem mogel tebi pošiljati velike svote. Ti pa

si jih najbrže lahkomišelnostno zapravil, ne da bi pomislil, da so prisluženi s krvavimi žulji. Grdi sin!“

„Oče, ako bom doktor, vam lažje pomagam, ker več zaslužim kakor duhovnik.“

„Ha — ha — Morda misliš, da bi jaz jemal denar, katerega bi ti iztiskaval ubogemu kmetu? Ne, nikoli! Rajši bi umiral lakote!“

Mati je začela glasno plakati. Oče se je vsedel in temno zrl pred se. Janez je vstal ter šel spat. Ko se je odpravil na pot proti Dunaju, je rekel oče za slovo trdo: „Denarja ti ne pošljem nikdar. Saj ga tudi nimam. Sam si si izvolil stan. Kakor si si postljal, tako bodeš ležal. Mene si pa pripravil v nič!“

Mati ga je ihté objela in mu naročila, naj bo pobožen, veren in pošten in naj moli rad.

Ko je odšel, ozrl se je še enkrat na dom in grozno zaklel. Lepi opomin skrbne matere je grdo zasmehoval. Veran, pobožen, si je mislil, ni nihče več med omikanci, in jaz bi naj molil! Uživaj življenje, dokler moreš, dokler živiš — to mu je bilo geslo, a to mu je bilo tudi v pogubo, telesno in dušno.

II.

Uboga mati je molila vedno za svojega sina. Jokala je velikokrat. Sploh je postalo v Mohoričevi hiši jako žalostno. Oče je bil vedno slabe volje, mati objokana. Delali niso več, kakor bi morali, in posestvo, že prej zadolženo, je šlo vedno bolj rakovo pot.

Med tem je živel Janez na Dunaju prav razkošno. Dobil je mesto domačega učitelja in si lahko zaslužil dovolj denarja. Vedno je posedaval v gostilni in služil svojim grdim strastim. Zanimarjal

pisu od dné 18. sept. je bilo tega „Gewährsmann-a“ še malo sram, imenovati novo požarno brambo „nemško“ in jo imenuje „požarno brambo z nemško komando; v svoji opombi k popravku pa koj naravnost imenuje ude nove požarne brambe — Nemce (deutsche Feuerwehrmänner). Vidite lisjake! Ko so se v Lovankah pogovarjali o ustanovitvi nove požarne brambe, se je reklo Globasničanom: le ostane Slovinci, tu se gre samo za nemško komando; kakor vidite, to istim gospodom odpadnikom ne zadostuje, temveč oni kar čez noč hočejo ponemčiti Podjunsko dolino. A zapomnite si, Nemškutarji, da se vam to ne bo tako hitro posrečilo. Dokler je ljudstvo še verno, tudi vé, da kristjan ne samo sme temveč tudi mora svoj narod bolj ljubiti kakor tuji; to ljubezen nosi človek že po svojem bistvu v srcu in krščanska vera ji ni vzela veljave, temveč jo je še poveljčala in pospeševala. Rekel sem: kristjan mora svoj narod ljubiti, pa zakaj? Narod ni nič drugega kakor velika družina, veliko sorodstvo; kakor pa sorodnike bolj ljubimo kakor tujce, tako moramo tudi svoj narod bolj ljubiti, kakor tujega. In kakor otrok svojo lastno mater bolj ljubi, kakor tujo, brez da bi tujo zaničeval ali sovražil, tako moramo tudi mi svoj slovenski narod bolj ljubiti kakor tujega, ne da bi tujega sovražili. Ljubezen do národa je torej že po naravnem zakonu, t. j. v volji Stvarnikovi, utemeljena. Kakor je Stvarnik vsadil v človeško srce že po naravi večjo ljubezen do starišev, kakor do drugih ljudi, tako je nam dal tudi večjo ljubezen do národa, h kateremu pripadamo. Tudi naša narava nas sili okleniti se tistih, kateri naš jezik govorijo. Ljubezen do národa je torej zapoved naravnega zakona, katerega krščanstvo ni razveljavilo; zato pravi Kristus: „Ne mislite, da sem prišel podirati postavo, temveč izpolnjevati!“ Tedaj imata vera in narod Boga kot začetnika; one sta dvojki, ki imata jednega in istega očeta — Boga. Ljubezen do národa pa kažemo, če ga čislamo, spoštujemo in z dovoljenimi sredstvi k njegovemu pospeševanju in obrambi pripomoremo. K tej obrambi národa pa imamo posebno tedaj pravico, če se naša národnost zatira. Zatiranje svoje národnosti pa vsak njen ud ravno tako občuti, kakor bi mu iztrgal jezik; in ne brez vzroka se imenuje govorica národa tudi njegov „jezik“. Kdor je proti svojemu národu mlačen ali pa celo svojo národnost zataji, ta nikakor ne ravna prav. Kakor je mlačnost v veri nevarna, tako je gotovo tudi národna mlačnost škodljiva; ona kaže jako malo spoštovanja samega sebe in brezčutnost do svojih národnih sobratov. Kdor je v malem nezvest, ta je tudi nezvest v velikem; da so ravno tisti, ki zatajijo svojo národnost, tudi le mlačni kristjani ali pa da tudi popolnoma zatajijo svojo vero, to nas uči vsakdanja skušnja. Kdor pa je navdušen za svoj narod, ta se tudi lažje odloči za velikodušna dejanja in za žrtve v prid svojega bližnjega. Če kdo taji svojo národnost recimo iz ozira na svojo obrt, kar se pogostoma zgodi, dela ravno tako zaničljivo kakor tisti, ki se sramuje svojih starišev in sorodnikov. Ta načela veljajo za vsak narod, torej tudi za Slovence; vi brezbožni Nemčurji iz Globasnice in iz njene okolice, pustite Slovence na rodni zemlji mirno živeti in ne prizadevajte si jih odtujiti národu. Ako pa hočete

je učenje popolnoma. Ko so potekla tri leta, ni napravil še nobene skušnje. Strasti so mu vedno bolj izpodkopavale zdravje. Ogibali so se ga vsi drugi tovariši, ker so se mu strasti poznale na licu. Bil je bolj kostenjaku kakor človeku podoben. Zamenjarjati je začel vse svoje dolžnosti, zato so ga tudi spodili iz službe. Slednjič se je moral vleči. Odpeljali so ga v bolnišnico. Njegovo stanje se je vedno hujšalo. Naprosil je strežnika, da je pisal pismo starišem, ker je sam bil preslab. Akoravno jih je črtil in zadnja leta nikdar ni bil doma, vendar jih je hotel še enkrat videti in se sprijazniti z njimi, ker zdaj, ko ga je grabila mrzla smrtna roka za tilnik, je mislil že drugače.

Kako sta se prestrašila roditelja, ko sta dobila naznanilo o nevarnem stanju sina. Nista se obotavljala. Oče je prodal zadnjo kravico iz hleva, da bi se mogel z materjo odpeljati v daljni Dunaj. Ko sta v mestu po dolgem vprašanju našla bolnišnico, se jima je odgovorilo, da je Janez že umrl in ravno pred uro so ga odpeljali na pokopališče. Ihté sta hodila po ulicah in vpraševala po pokopališču. Ko sta dospela tja, našla sta velik grob še ne zakrit in v njem mnogo črnih rakev. Pogrebec jima je rekel, da v jedni rakvi mora biti Janez. Ko je mati to slišala se je zgrudila ihté na tla. Oče je stal kakor pribit nepremakljivo na mestu. Solze so mu lile iz očí. Tukaj tedaj je Janez, jeden med temi, a kateri? Njih nada in up. Še posebnega groba nima. Nima križa na grobu, ne sveče. Žalostno, oh kako žalostno . . .

Kmalu se je zarubilo Mohoričevo posestvo. Ostala je od dolgov le še mala svätica. Mati tega dvojnega udarca ni mogla pretrpeti, umrla je kmalu

delati kaj za nemški narod, idite v nemške kraje; a tega se ne upate storiti, ker izdajalcev se povsod bojijo in gotovo bi poštene Nemci vam odpadnikom z lučjo Plavčevu posvetili domov! In vi zaslepljeni kmetje greste takim zapeljivcem na limanice; gotovo bodo se tudi vam enkrat oči odprle, ampak ne po Plavčevi „novi socijalni struji“, če bi le prepozno ne bilo! Skoraj pa bi čisto pozabili na teto „Fr. Stimmen“. Ona namreč pravi tudi: „Samo premišljeni zdržnosti nemških (?) (kdo se ne smeje?) brambovcev se je zahvaliti, da se je krvav spopad zabranil.“ Ljuba teta, vzemiva nekoliko tiste Plavčeve luči, katero je prodajal v Malivasi, in pogledjva na kraj, o katerem si dné 18. septembra pisala, da je bilo več ranjenih in da je bila v Globasnici „prava vojska“, katere žrtev je bil nevarno ranjeni St. Vrtnik na Čepicah. Le vzemi, draga teta, svetilnico v roke, posveti tistim, ki so se pretepali, pod nos, in videla boš, koliko premišljeno zdržnih nemških (!) požarnih brambovcev boš spoznala med njimi! Gotovo pa si tudi ti, ljuba teta, grozovito ogreta od tiste ljubezni, katero je pridigoval gosp. Plavec; pojdiva še dol gledat k ranjenemu Vrtniku in ga tolaživa. Vprašala ga boš, ali je prišel k njemu zdravnik; odgovoril ti bo bolnik: „dà, v torek 17. septembra popoldne je prišel tako med potjo k meni g. dr. Grassl ml. ter me je tolažil s tem, da bomo jaz, g. Krajger in drugi vsi zaprti“. Jaz mu rečem, da se to nikdar ne bo zgodilo, ako bodejo pravično postopali. Torej slišiš, dr. Grassl, ki je tudi tvoj pristaš, že vé, kdo vse bo obsojen; lahko zdaj čakaš na pojasnilo od sodnije. Zdaj pa se spravi ti klepetulja in si poišči „Gewährsmann“-a, ki ljubi malo bolj resnico! Na svidenje!

Kazaze. (Razno.) Ženska, o kateri je poročal zadnji „Mir“, da so jo našli mrtvo v nekem grabnu na Krčanjah ter jo pokopali na Djekše, je morda slaboumna sestra Katra tukajšnjega posestnika Č. Stanovala je na Brezi ter šla vigredi na Djekše po žetvi; odtod je dosedaj še ni bilo nazaj. S tem se strinja tudi to, da je ponesrečenka rekla neki ženi na Krčanjah, katera jo je videla zadnjikrat, da mora še danes biti na Brezi. Na Brezo in sem je pa ni. — Lovska družba „Hubertus“, katera ima v naši občini lov v najem, je darovala lansko leto za popraviljanje stranskih altarjev naše farne cerkve 50 kron in, kakor vsako leto, za revne šolarje 30 kron. Zdaj je zopet daroval za uboge šolarje ud imenovane lovske družbe H. Gold iz Beljaka 20 kron. Tudi s kmeti postopa družba pri škodah, katere jim dela divjačina, prav povoljno in gotovo boljše, kakor kak samoblasten graščinski oskrbnik. Zadnjo sredo je imela družba pod Humčami prvi lov in so ustrelili 29 zajcev. Lep srnjak pa je še le prišel k lovcem, ko so bili že zbrani za odhod. Morda jim je prišel voščiti dobro pot. Lovci mu je pa gotovo niso voščili!

Šmihel nad Pliberkom. (Nemški napis.) Veliko predrznost moramo imenovati nemški napis, katerega smo zagledali na dan sv. Mihaela na Likobovi gostilni. Da napravi gostilničar, h kateremu zahajajo izključno le Slovinci, v popolno slovenski vasi nemški napis, je mogoče le tam, kjer pojema národna zavednost med prebivalstvom. Ko bi na Nemškem napravil kak krčmar slovenski napis, kako dolgo bi ga gledali nemški prebivalci, gotovo pa je, da bi nikdo ne prestopil praga tiste gostilne.

potem. Oče je plačal z denarjem, kar ga je še imel, nekaj maš za mater in nesrečnega sina. Sam pa je služil kot dninar pri kmetih, dokler ni odšel za ženo.

Raznoterosti.

Šale Burov. Pred kratkem je zajel burski general Delarey pri Pretoriji 120 angleških vojakov, ko je zadržal tri vlake z živečem in orožjem in si jih je prilastil. Ker je v Pretoriji bila večja angleška moč, bal se je Delarey, da bi tu vsak hip mogla priti in Burom pridobljeni plen vzeti. Ker je videl, da so angleški vojaki oblečeni v cote, dal je vsakemu novo uniformo na telo in v roke eno steklenico žganja (whisky) in steklenico ruma. Vojaki so se oblekli in z veseljem začeli piti. Med tem so pa Buri pridobljeno blago proč vozili. Ko so bili angleški vojaki pijani, dal jim je Delarey še po eno steklenico na pot in spustil jih je z ukazom, naj gredo v Pretorijo. Do čistega pijani klicali so po ulicah slavo — dobrim Burom. Kakor se vidi, so Buri še vedno dobre volje in vesele misli.

Ubogljivi nadvojvoda. Nadvojvoda Evgen je pred kratkim časom izdatno pomagal pri gašenju požara v občini Maxglan na Solnograškem. Stal je med kmeti in stregel pri brizgalnici. Neka stara žena, ki je donasala k brizgalnici v škafu vodo, se je utrudila in je rekla nadvojvodu, katerega ni poznala: „Zdaj vi nosite, jaz več ne morem.“ Nadvojvoda je z nasmehom ubogal in več ko eno uro je pri gašenju pomagal.

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

In prav bi imeli! Tako je ravnal spoštovan kmet iz Čergovič, ki je na pripombo gostilničarke, da napravi na svoji hiši kar hoče, odgovoril: Dobro, mi pa gremo, kamor hočemo! Ta naj bodi vsem vzgled. Držimo se gesla: „Svoji k svojim!“ Nikari pa ne podpirajmo onih, ki očitno kažejo, da hočejo živeti le od Nemcev.

Šmihel nad Pliberkom. („Štajerc.“) Zviti „Štajerc“ je našel pot menda že v vsako slovensko vas. Zalezel je tudi v šmihelsko župnijo, katere se boji vsak liberelec in nemškutar, dà pliberški „purgarji“ se bijejo celo za svojega kaplana, da bi ga Šmihelčani ne potegnili na slovensko stran. (!) Kako se je to zgodilo, je bilo dolgo vsem uganka! Ščasoma pa se vse odkrije, vse pride na dan. Neki „slavnoznan“ (?) učitelj je prevzel grdi posel, da je ugledil „giftni kroti“ pot v našo župnijo. A laž ima kratke noge, pravi stari pregovor. Tudi „Šjarčeve“ laži niso prišle daleč. Pisatelju teh vrstic je rekel jeden maloštevilnih liberalcev šmihelske župnije: „S prva sem čital „Štajerca“ prav z zanimanjem, a zdaj ne več, ker takih neumnostij človek ne more vrjeti!“ Prav je imel! Tudi drugi so istega mnenja. Treba je le, da si ga ne naročajo več. Upati je, da bo z novim letom „Štajercu“ odklenkalo v naši fari. Bog daj! Tisti učitelj, ki ga je tako razširjal, ima pa nalogo, „Štajerca“ spraviti nazaj odkoder je prišel. — Včasih je slovel Šmihel po celem slovenskem Korotanu, a zdaj je menda malo zaspančkal. Slovenski „Gorotan“ je razširjal slavo našo. Zadnja leta pa o tem pevskega društva ni dosti slišati, kakor da bi ne bilo več fantov v naši fari, ki bi znali katero zapeti. Lepo in umestno bi bilo, da se „Gorotan“ zopet oživi. Saj Šmihelčani znajo dobro peti. Prejšnja leta je organist bil vodja društva, zdaj ne. Zakaj? Ko bi se le hotelo, ustanovil bi se izboren moški zbor. Torej slovenski fantje Šmihelčani: „Združ! Vas zopet pesem slovenska!“ — n.

Pliberk. (Razsvetljava.) V Pliberku so vpeljali v znani gostilni pri Gliniku acetijsko razsvetljavo, prvo v našem mestu. Prvi poskusi te prav prijetne in lepo razsvetljujoče luči so se prav dobro obnesli. Gotovo bodo temu podjetnemu vzgledu sledile tudi druge javne in zasebne hiše. Sploh pa bi bilo pri nas zelo potreba razsvetljave po mestu; po največjih krajih je človek, kedar se nas ne usmili bleda luna, v nevarnosti, da bi se celo v mestu neprijetno pobil. Morebiti pa se bomo s časom vendar vzdignili iz teme.

Prevalje. (Nova božja pot?) Od Fare proti severu se vzdiguje precej visoka, z zelenim lesom gosto obraščena Brinjeva gora. Po jednodurni hoji dospes od Fare do vrha, in tam se preseneti izvanredno lep razgled, posebno na Štajersko. Na vrhu te gore pa stoji tudi majhna lesena kočica, v njej podoba, ki nam kaže sv. Kozma in Damijana. (Sv. brata Kozma in Damijan sta bila sloveča zdravnik, rojena v Arabiji; pod cesarjem Dioklecijanom (284—305) sta bila mučenca za sv. vero.) K tej podobi romajo pobožni verniki zmirom bolj in bolj. Stari ljudje ne pomnijo, kdaj so začeli tam častiti ta dva svetnika, zapisano tudi ni nikjer; zaradi tega ne vemo, kaj je dalo prvi povod k tej ljudski božji poti. Največji praznik gori na nedeljo po sv. Kozmazu in Damijanu (27. sept.). Na predvečer so že streljali s topi, zjutraj k juternici je zopet gromelo, in veličastno je bilo čuti, kako se je polagoma razširjal grom po jarkih in dolinah. Celi dan so hodili tja ljudje, popoldne je bil celi vrh obdjan z romarji. Pridno so molili rožni venec; obrednega cerkvenega opravila sevé ni bilo. Morda zaslovi naša Brinova gora še kot slavna božja pot. Cerkevni ključar, posestnik Zaže, je nabral že nad 700 goldinarjev darov za novo cerkev; to so samo milodari, katere pobira iz tamošnje pušice. — Pobožni guštanjski meščani in delavci bodo kupili drugo leto precej velik zvon, da bo vabil vernike h Kozmi in Damijanu.

Prevalje. (Drobiž.) Čeravno je letos dež veliko zamude povzročil, bodo kmeti vendar prej gotovi na polju, kakor lani; kajti lani so imeli cele tri tedne s spraviljanjem in stiskanjem sadja opraviti, letos jim je pa neugodna in prazna jesen dovolila vse svoje moči posvetiti edino le polju. Nekaj češpljev je bilo, pa dež je vse razcepil, predno so bili prav zreli; kmeti žgejo zdaj žganje iz njih: pa to je le mali namestek proti lani, ko so nekateri kmetje napravili si 20 do 30 in 40 polovnjakov dobrega mošta. Nekateri se precej praskajo za ušesi, misleč si: Šmentej, če bi človek prej vedel, da bo letošnje leto tako „suho“, bi pa lahko bolj počasi pili lanski mošt. Pri nas s tem občutljivejšo pogrešajo mošt in sadje, ker plačujejo navadno ž njim — davke. — Ocvirku na Breznici je domači zidarski mojster zidal nov hlev z obokom; a komaj je odnesel svoje pete, se je podrlo vse. Zdaj se naš kmet na domačo umetnost in domačo poštenost ne more zanesti. — Pri Kresniku na Lešah so se 3 krave napihnile na vlažni travi; samo jedno so rešili. Pazite torej! V jeseni je mlada trava premeška, ter se rada spleta v čope, kateri potem

napnejo sapo. — Če je pri nas kake posebne vrste pogreb ali maša, h kateri pridejo tudi „posebne“ vrste ljudje, imamo zmirom po 2, celo 4 pse. To je tako grdo in nespodobno, da si stvar le tako tolmačimo: Ali gospod, ki vzame psa seboj v cerkev, nima vere, ali pa nima sluha o pravi dostojnosti in obnašanju.

Št. Jakob v Rožu. (Dela pri železnici.) Kakor znano, se pri nas prevrtavajo gore Karavanke za novo železnico proti Trstu. Nek prešern inženir si je izmislil za kraj, kjer vrtajo predor ali tunel, ime „Bärengraben“, katero ni pri nas znano nobenemu človeku; imenuje se pa kraj „Področica“ ali nemški „Rosenbach“. Treba bode od strani občine slovenske državne poslance naprositi, da izposlušajo pri vladi odstranjenje izmišljene spake, da dobi kraj predora in kolodvor pravo ime. Delavcev pri gradnji železnice, predora in ceste iz Podgrada do Področice je dosti, nekaj čez tri sto iz vseh krajev in kotov naše države in blažene Italije. Leti prebivajo pri kmetih po shrambah brez peči in po skednjih ter se imenujejo od naših ljudij „barabarji“. Kako bodo ti ljudje zimovali, je prava uganjka, posebno če njih število naraste na 1500 ljudi, kakor se trdi, ker se za nje ne stavijo nobena prebivališča ali barake, kar bi bila vendar dolžnost podvzetnikov. Prevzeli pa so vrtanje predora: Bischoff, Gross & Comp. in zunanje stavbe Ackerman in Madile iz Celovca. Zima se bliža in bil bi skrajni čas za taka dela. Vožnjo potrebnega gradiva od železnične postaje: Vrba v Področico je oddal Bischoff nekim judovskim podvzetnikom iz Gališkega, proti čemur naši ljudje hudo mrmrajo; vožnjo za stavbo Ackermana-Madile pa so dobili naši ljudje. Predora, takojmenovani „Richtungstollen“, so doslej prevrtali nekaj čez 110 metrov; pravi, široki predor pride še-le kasneje na vrsto. Prav živo se dela v imenovanem predoru, potem pri železnici za vozičke (Rollbahn), po kateri se izkopani material odvažajo; daleč se zida bolnišnica za 120 bolnikov v takojmenovanem fužinskem rutu, in hiša za uradnike ter pisarne na prostoru „pri Luku“, katero posestvo se je za 2400 gld. kupilo. Za delavce se ne zida ničesar. Blizu predora je postavil naš župan Vidman-Kobentar primerno barako, tudi za zimo pripravno, kjer se dobi dobra jed in pijača. Konečno se gradi velika cesta iz Podgrada v Področico skoz Leše; dosedanja dalejša pot pelje skozi Breznico. Čudimo se jako, da doslej ni ne duha ne sluha o odkupu zemljišč za vse te naprave, in da se dela nekako samooblastno; ne zmeni se nikdo za posestnike-davkoplačevalce.

Skofice ob vrškem jezeru. (Popravljanje orgel.) Pri zidanju našega stolpa lansko jesen so se naše orgle zelo oprale. Osnažil jih je orglarski mojster v Ljubelju, g. Franc Kuhar, za nizko ceno 40 gld., od katerega zneska je plačala polovico občina. Tudi v Logavasi bode treba letos ali prihodnjo vigred napraviti nove orgle, ker so sedanje popolnoma pohabljenе. Vsi spremenili namreč tičijo. Nove orgle bodo na 10 spremenov in bodo stale po proračunu g. Grafenauerja 2240 kron.

Vrba. (Zopet samomor.) Pri nas imamo veliko novo pokopališče. Po dolgem boju in trudu se je katoličanom, katerih je v Vrbi 98%, posrečilo, da je bil tretji del tega pokopališča blagoslovljen in za katoličane odmerjen. Dve tretjini nista blagoslovljeni, torej odločene za drugoverce, kakor jude, pogane, luterance in tudi samomorilce. To menda vé ves svet, zato hodijo od vseh strani življenja siti ljudje sem jemati si življenje. Pred tremi tedni je šla tukaj v jezero skočidolska učiteljica, katere truplo še niso našli; prejšnji teden se je ustrelil tukaj Jožef Huber iz Solnograda, zdaj je zopet storila konec svojemu življenju učiteljica Haberland iz Dunaja s tem, da je skočila v hôteu Wrann skozi visoko okno na tla. Rajna je bila luteranka. G. Ulbing, naš „človekoljubni“ župan, bode zopet imel priložnost govoriti na grobu in hvaliti ponesrečeno človeško bitje;*) če ne pride pastor sam, mu prevzame častno mesto.

Vrba. (Župan kot „duhovnik“ samomorilec.) „Gore zdihujejo na porodu in na svet pride majhna miška,“ tako nekako pravi pregovor, kateri ima zdaj veljavo tudi v Vrbi. Koliko poloma in krika in vpitja in zmirjanja čez katoliške duhovnike je bilo zadnje dni med liberalci v Vrbi! Kaj pa je bilo povod temu? Neznani tujec, 18 let star študent, je prišel prejšnji teden v Vrbo in se tukaj ustrelil v „Hudičevi grapi“. Dvorski gospod župnik J. Fric ga po cerkvenih postavah ni smel pokopati, ker se je samomorilec ustrelil pri polni zavesti in se s tem sam izključil iz katoliške cerkve, in ker sploh nikdo ni vedel, katere vere da je nesrečnež. Samomorilec je ravno pred svojim nesrečnim činom napisal svoje ime in naslov svoje matere na listek, katerega je imel pri sebi v žepu; pol litra slivovke mu je dala korajžo ali pogum do nesrečnega koraka. Na brzojav na njegovo mater v Solnogradu je prišel le kratak odgovor: „Pokopajte ga, stroški bodo povrnjeni!“ Pokopal ga je

*) V tem smislu so o pokojni že kvasarile „Fr. St.“

župan Ulbing, kateri je na grobu tudi „pridigal“ prav kakor bi ga naučil kak lutrovske pastor. Od vseh liberalnih stranij dobivlja zdaj Ulbing zaupnice in častitke za svoje „človekoljubno“ dejanje, — župnik pa za svoje pravično postopanje obrekovanja. Liberalni časopis „K. N.“ drzne se celo v svoji neumnosti vprašati: ali nimajo Vrbljani sredstev takega f... odstraniti? — Bog daj norcem pamet! Res ne vejo kaj delajo.

Sv. Višarje. (O tukajšnjih ugodnostih in neprijetnostih.) „Bil sem na sv. Višarjah.“ — Kako različen pomen imajo te besede v različnih ustih, ob različnem vremenu. Med tem ko pride hribolazec ali turist večinoma samo ob lepem vremenu gor, in to seveda zavolj ob takem času zares krasnega razgleda, je pobožnemu romarju cerkev in romarska pot glavna stvar. Zavoljo tega pa pride tukaj gor vsako leto na tisoče romarjev ob času, ko je še eden ali celo dva metra snega, ko dež najbolj lije, ali ko ob hudem viharju sneži, tako da niti dežnika ne smeš odpreti. Tako n. pr. je prišel č. opat Ecker iz Tancenbergja z dvanajsterimi svojimi kleriki dne 27. avgusta t. l. ob najhujšem nallivu semkaj. Obljubil je namreč, da roma k Devici Mariji višarski. Dan njegovega prihoda je bil tudi že naznanjen, in tako romarske poti ni hotel več na poznejši čas odložiti, akoravno je med tem nastalo že precej slabo vreme. V Žabnicah ostal je čez noč in zjutraj je šel s svojimi kleriki na goro. Bilo je že slabo vreme, a med potom postalo je še slabše, začelo je ob hudem zimskem vetru liti kakor iz skafa. Videl sem klerika, kateremu je tekla voda raz glave in po obližu dol na tla, drugi zopet imel je črevlje polne vode itd., vsi pa so bili močno zmočeni. Komaj pa so prišli tukaj gor, začelo je snežiti in imeli smo pravcato zimo. Neprijeten je tedaj tu zimski mraz, ker se človek lahko prehladi, neprijetna je pa tudi huda vročina, posebno pri napolnjeni cerkvi, ker mora tu potem nastati slab zrak. — Vse zemeljske reči imajo svoje slabe strani in naj ima človek še tako dobro voljo in naj pazi tudi na vse strani, tu in tam pa vendar še lahko na kako malenkost pozabi; vsem pa se tako ne more prav storiti. Ako tedaj morebiti kak romar ni bil povsem zadovoljen, naj le malo potrpi in pomisli, da se mora včasih tudi tukaj z romarji potrpljenje imeti. Ne samo, da posebno pri veliki množici romarjev noč in dan ni pokoja, še druge neprijetnosti lahko nastanejo. Tako n. pr. se je zgodilo, da sem nekega dneva pri slabem vremenu nekemu romarju posodil svoje črevlje, a ta je potem pozabil na to in šel je z mojimi domov. Dan na to je neki drugi romar vzel „po pomoti“ moj klobuk seboj in pustil tū svojega, sicer čisto jednakega, meni vendar malo prevelikega. Malo poprej je pa šel nekdo drugi zopet z mojo srajco domov! To omenjam seveda samo v toliko, da se iz tega razvidi, da mora kakor povsod drugod, tako tudi tukaj eden z drugim potrpeti. Veliko križev imamo tu z hribolazci. Razun gostilničarjev oni sicer druge ljudi pri pokoju pustijo, ne pa cerkve. Posebno ako pridejo gor po kakem velikem prazniku, ko je bilo tu veliko ljudij in ko je huda vročina, tako se grejo kar hitro pritoževati, češ, da se za dober zrak in čistost premalo skrbi. Vendar, ako pride pri hudi vročini dva do štiri tisoč ljudi, potem so vse priprave zastoj, in neprijeten duh se na nekaterih krajih za par dni ne pusti odpraviti. Sicer pa naj taki turisti pomislijo, da je tu božja pot, da je vse tu napravljeno le za romarje, ne pa za turiste, in to iz proste volje, ker do zdaj še ne obstoji nobena postava, ki bi mogla koga siliti, da mora za tuje ljudi ravno to ali ono napraviti. To naj pomislijo, in ako jim tukaj ni prav, naj ostanejo v gostilni na planini in naj se od tam podajo na bližnje vrhove, ali pa naj si tam postavijo svoje planinske kočice. Tega oni seveda ne bodo storili, ker imajo tu vse boljše in cenejše preskrbljeno, kakor pa je to sploh v kaki planinski koči mogoče. V ostalem pa omenim le še, da se tu za razne potrebe stori pač to, kar je ob obstoječih razmerah in na toliki višini mogoče!

Novičar.

Na Koroškem.

Slovenski klub. Že šestnajst let je minulo, odkar so se začeli duhovniki in laiki v klubu slovenskih Korošcev pri „Sandwirtu“ složno in prijateljsko redno vsako sredo shajati, da bi gojili mili materni jezik, ter se razveseljevali med somišljeniki. Marsikatera važna misel se je tū sprožila v korist slovenskemu ljudstvu in v korist slovstvenemu delovanju. Če je kdo izvan Koroške prišel v Celovec, je rad obiskal klub, da bi se sešel s prijatelji in znanci, sploh s somišljeniki. Zadnja leta pa je obisk bil slabši. Temu pa bi ne smelo biti tako! Posebno preč. g. duhovnike iz Celovca in dežele vabimo najsrčneje v naš krog. Dobili smo letos pri „Sandwirtu“ bolj prostorno sobo, pri-

lično druga vrata na desno, ki je prijetno prenovljena. Tam se shajamo vsako sredo zvečer. G. gostilničar skrbi za okusno jed in dobro pijačo. Prenosišče je izborno. Torej se usojam prav uljudno prositi, da bi Slovenci iz vseh krogov prav pogosto dohajali v klub! Dobro došli so nam vsi poštteni Slovenci brez razločka stanū.

Starosta,

Cesarjev imendan se je dné 4. oktobra po širni Avstriji obhajal s slovesnimi mašami. V Celovcu je mil. g. knezoškof daroval slovesno sveto mašo v stolnici ob navzočnosti uradništva itd. Za vojake je bila služba božja v benediktinski cerkvi. Iz Woerishofena se nam poroča, da je bila tem povodom tudi tam slovesna služba božja, pri kateri je bila farna cerkev polna vernikov, dasi je gospod urednik J. Okić po lepakih povabil samo avstro-ogerske katoličane.

Naš prestolonaslednik, nadvojvoda Franc Ferdinand, prišel je v nedeljo dné 29. septembra na lov v Lölling. Takoj po prihodu se je s svojo vzvišeno soprogo udeležil sv. maše. Lovski grad so letos prenovili in razširili. „Beljaška Urša“ se jezi, da je med služabniki, ki so prišli v grad, slišati tudi precej — češke govornice. Tako pisarenje kaže naše koroške veliko-Nemce zopet v pravi luči! — Pred nedavnim časom smo brali po listih: Avstrijski prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand je zapustil Cirknici na Kranjskem, kjer je bil pri zadnjih vojaških vajah, lep spomin. V svoji spalni sobi je imel na nočni omari sliko svoje soproge in svojega otročiča, zraven pa podobno Matere Božje z Jezuškom v naročju. To vedno nosi s seboj na potovanju. Nam se zdi to silno lepo, nekateri pa bodo morda dejali, da je — preklerikalno.

Duhovske zadeve. Novoimenovani stolni kanonik, vč. g. Jož. Vidovic, bode slovesno umeščen prihodnji pondeljek dné 14. okt. — Č. g. Jos. Kukačka pride s sv. Višarj zopet v Črno za kaplana. — Župnijo Koprivno bo oskrbovala farna duhovščina v Črni, župnijo Št. Štefan pri Trušnjah pa g. župnik v Vovbrah. — Farne izpite dela od 8. do 10. oktobra 14 duhovnikov.

Velika požara. V soboto in nedeljo popoldne smo imeli v bližnji celovski okolici dva velika požara. V soboto ob pol 3. uri popoldne je začelo goreti na posestvu p. d. Cušlagerja v Ladinjah, občina Št. Peter pod Celovcem. Kmalu je bilo vse v ognju in vnele so se tudi hiše sosedov. Zgorelo je vkup 7 poslopij. Gasiti so prihiteli požarne brambe iz Celovca, Št. Petra, Zrelca in Sela. — V nedeljo nekako ob istem času je nastal požar na obširnem posestvu gosp. viteza Edlmana na Gorici, kjer je tudi gospodinjstva šola kmetij. družbe. Zgorela so obširna gospodarska poslopja z vso krmo itd., in tudi imenovana šola. Bližnji grad so rešili. Na obeh krajih so, kakor se pravi, zažgali otroci, igrajoči se z žveplenkami.

Nezgoda. Tukajšnji mestni nadživinozdravnik g. Pohl se je vozil minulo nedeljo v Gospo sveto. Vozil ga je nek kmetski fant. Na Klancu pod samostanom se je konj splašil. Hčerka, ki je bila z očetom v vozu, je skočila še pravočasno iz voza in se ni poškodovala. G. Pohl pa je prišel pod voz, zlomil si je roko in je tudi drugače hudo poškodovan.

Samomori. Dne 1. t. m. se je v Celovcu ustrelil mestni uradnik Jos. Greiner. Storil je grozni čin sredi svojih otrok. — Dne 2. t. m. se je v kosarni ustrelil deželni brambovec Rud. Glavišnik. Zakaj, se ne ve. — V Greifenburgu se je dne 1. t. m. obesil davčni kontrolor Pavel Fink. Pravijo, da se mu je zmešalo.

Dediči se iščejo! Pred dvema letoma je v Ameriki umrl nek Janez Müller (tudi Muler ali Mueller), zapustivši veliko premoženje. Ker ni zapustil nobenih listin, se ne vé, komu pripada njegovo premoženje. Kakor je pravil, je imel sorodnike v Celovcu ali Št. Rupertu (morda tudi ob Velikovecu). Njegov oče je bil baje mlinar. Umrl je bil star kakih 50 do 60 let. Če bi kje bil kdo, ki ima morda kaj pravice do dedščine, naj se obrne na mestni farni urad sv. Ilja v Celovcu.

Vreme. Sneg. Preteklo nedeljo je po noči precej hudo deževalo in v pondeljek smo videli sneg doli čez dreveno mejo na Peci, Ojstrici, Stolu, Japi, Dobraču, Grlici, Širbici, Svinji planini in Golovcu; celo na Macnu in Žingarici je zapadel. Postalo je prav hladno. Danes dné 7. t. m., ko to pišem, kaže ob 8. uri zjutraj toplomer samo 6 celzijevih stopinj. Varovati se je torej pred prehlajenjem.

Drobiž. V romarski cerkvi na Macnu so minuli teden tatovi izpraznili vse cerkvene nabiralnice. — Izgubil se je posestnik Al. Fürpas p. d. Nadlar z Leda. Pri velikovski davkariji je vzdignil 251 K, potem pa odšel, ne da bi se znalo kam.

Po slovenskih deželah.

Škandal v tržaškem občinskem svetu. V tržaškem občinskem svetu je dné 30. septembra slovenski obč. svetnik g. dr. Rybař grajal, da se obč. svet vsled sklepa svoje delegacije ni udeležil

pogreba umrlega škofa Šterka. Dejal je laškim svetovalcem, da se v vsem kulturnem svetu spoštujejo mrtvi in da pred veličanstvom smrti neha vsako sovraštvo, Lah pa so se pregrešili zoper to splošno načelo. Rekel je mej drugim g. dr. Rybař tudi: „Ako ste že hoteli pokazati svoje sovraštvo preko groba, morali bi bili ostati doma, ne da bi vam bilo potrebno storiti kakega sklepa, kakor to delate tudi v dne 18. avgusta in 4. oktobra! Ali seveda, to se razume, proti gotovim osebam nimate poguma, da bi javno prirejali demonstracije.“ Laški svetovalci so na to planili na g. dr. Rybař in zahtevali, naj prekliče svoje besede. G. dr. Rybař je dejal, da resnice ne prekliče. Sedaj je 30 laških občinskih svetnikov napadlo slovenska občinska svetnika dr. Rybařa in Vehovca ter ju vrgli iz dvorane! S tako surovo silo so Lah branili svojo surovost napram mrtvemu škofu! Radovedni smo, kaj bode na to rekla naša vsem narodnostim pravična vlada. Laškimi dokazom pesti in sile nikakor ne more pustiti do veljave! Odločni in hrabri nastop pa mora odobravati vsakdo, komur ni še slepa strast vzela vsega razuma.

(Vabilo) na redni občni zbor „Zveze slovenskih posojilnic“, ki se bo vršil v četrtek, dné 17. oktobra 1. 1901., ob 10. uri predpoludne v „Národnem domu“ v Celju. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika, oziroma revizorja. 3. Poročilo računskih pregledovalcev. 4. Razgovor glede odpovednih rokov za hranilne vloge. 5. Volitev predsednika. 6. Volitev odbora. 7. Volitev računskih pregledovalcev. 8. Volitev pododbora za Koroško. 9. Razni nasveti. — Pri občnem zboru ima vsaka v „Zvezi“ stoječa posojilnica le en glas ter sme biti zastopana po pooblaščenju. Udeležiti občnih zborov se sme pa tudi vsak član v „Zvezi“ stoječe posojilnice, toda le pri posvetovanju, ne pa pri glasovanju.

„Furor teutonicus“. Nemška ljudska stranka na Štajerskem je napravila dné 5. in 6. t. m. zapupna shoda v Mariboru in Radgoni, kjer so na nečuden način rohnili zoper Slovence. Iz vseh govorov je odsevala volja, da mora Slovenec izginiti z rodne zemlje, a v to naj po želji teh kričavev v prvi vrsti pripomore — c. kr. vlada! Drzno izzivanje od nemškonacionalne strani mora med Slovenci najti odločen odpor, če nam je še kaj ležeče na obstandu našem!

Drobne novice. V Ljubljani so dné 1. t. m. otvorili novo poslopje dekliške šole, dné 4. t. m. pa nov Franc-Jozefov most. — G. Iv. Kač, občinski tajnik v Žalcu, je začel izdajati list „Občinski časnik“, namenjen slov. županom in občinskim uradnikom. Razpravljal bo o vseh občinskih zadevah.

Iz slovanskega sveta.

Ponemčevanje v Dalmaciji. Kakor pri nas, napreduje žalibog ponemčevanje tudi v Dalmaciji. In kakor pri nas, so tudi v Dalmaciji poglaviti stebri ponemčevanja osrednji uradi, ki poskušajo, da bi nemščino v Dalmaciji povišali za državni jezik. Tako na pr. je dalmatinsko deželno sodišče razposlalo podložnim sodnijam samo nemške tiskovine. Tudi v šolah se že nasaja ponemčevalna gnuloba. Poslanec Biankini bode vsled tega v državnem zboru interpeliral, ali dvomimo, da bo kaj pomagalo. Sedanje ministerstvo, ki vsepovsod popušča Vsenemcem, ne bo te krivice popravilo.

Kje živimo? Pod tem naslovom piše „Plzensky Obzor“ o tem-le skoraj neverjetnem slučaju nemške nagajivosti nekega poštnega uradnika v Mostu. Človek se naravnost zgraža, da se more kaj takega zgoditi v pravni državi, za katero vendar Avstrijo smatramo. Stvar je ta-le: Plzensko društvo za rejo perotnine, varstvo ptic itd. je poslalo nekemu češkemu lekarnarju v Mostu poročilo o prireditvi svoje razstave. A pismo je prišlo nazaj v Plzen in na ovojju je napisana le-ta predrzna opazka od nekega nemškega prenapetneža na pošti v Mostu: „Böhmisch! retour!! Wir wollen es nicht verstehen!!“ (Češko! nazaj! Mi nočemo tega razumeti!!) Razume se, da bode ta nemška „omika“ predmet marljivi preiskavi!

Kubelik pri papežu. „Politik“ pripoveduje o avdijenci slovečega češkega umetnika na gosli, I. Kubelika, pri sv. Očetu. Pri avdijenci so sveti Oče podelili Kubeliku komturski križ reda svetega Gregorja z besedami: „Odločil sem se, podeliti Vam le-to visoko odlikovanje in voščim Vam, da bi vztrajali na potu, po katerem hodite, v slavo svoje domovine in svoje vznesne umetnosti.“ Konečno so sv. Oče dali Kubeliku dva rožnivenca z besedami: „Eden za Vas, eden za Vašo mamico, katero, kolikor sem slišal, toliko ljubite.“

Preganjanje Poljakov na Poznanjskem je zahtevalo v zadnjem času zopet nove žrtve. Prusko sodišče v Torunu je namreč spoznalo pri obravnavi s 60 poljskimi dijaki, ki so bili toženi zavoljo „tajnega združevanja“, da so razun 15 vsi krivi. 10 obtoženih je bilo posvarjenih, 2 sta bila

obsojena na 1 dan, 19 na en teden, 2 na dva tedna, 7 na tri tedne, 3 na 6 tednov, 1 na 2 mesece in 1 na 3 mesece ječe. K temu pristavljamo, da se je ono „tajno društvo“ bavilo samo s poljskim narodnim slovstvom in da „izdajalski namen“ je bilo razširjevanje ljubezni do poljske domovine ter narodnosti!! Nemci v „rajhu“ se res bojé samo Boga pa — Slovanov!

Slovensko šolo v Ameriki bodo sezidali v Clevelandu tamošnji Slovenci na svoje stroške.

Križem sveta.

Čudež pred najvišjo sodnijo. Nek Gabriel Gargau se je ponesrečil na železnici (pri znani veliki nesreči pri Montmoreau na Francoskem). Zdravniki so soglasno izjavili, da je nesrečnež neozdravljiv. Železniško društvo bi mu moralo izplačati 60.000 frankov odškodnine. Gargau, veren katoličan, roma k Mariji v Lurd, in tam si izprosi zdravje. Naenkrat je bil zdrav in sicer čisto zdrav. Železnica se pa zdaj brani izplačati mu odškodnino. Cela reč je zdaj pred sodniki. Za sodnike pa je stvar malo sitna in zamotana. Po francoski postavi čudežev ni. Sodniki torej morajo čudež tajiti. Oni le poznajo spričevala zdravnikov, in po teh Gargau ne more biti zdrav, in tudi ne sme biti. Dà! Zdrav pa je vendar, kar vsak lahko vidi! Kako torej? Sodniki morajo postavno izjaviti: Gargau! Tvoja bolezen je neozdravljiva, torej si neozdravljiv, ti si bolan. Če bi pa Gargau rekel: pa saj sem zdrav! morajo reči sodniki: dokazati pa tega ne moreš, ker — čudežev ne poznamo.

Za izseljevalce v Ameriko. Vlada Zedinjenih držav prepoveduje vstop na ameriška tla osebam, ki imajo kakšno nalezljivo bolezen. Po najnovšem odloku spada med te bolezni tudi jetika. Jetičasti ljudje se torej ne smejo seliti v Ameriko.

Požari so napravili letos na Ruskem ogromno škodo; izračunilo se je, da so samo v zadnjih dveh mesecih v južni Rusiji pogoltnili čez 22 milijonov rubljev. V tej svóti ni še všteto 16 velikih požarov, katerih škoda ni še znana, če tudi je velika. Pogorelo je vse, poslopja, stroji, gozdi, žito, živina in 70 ljudij je našlo v ognju svojo smrt.

Koliko je v Evropi gozdov. V celi Evropi je 303.232.000 ha gozdov; torej tretjina cele Evrope je zaraščena z gozdom. Od tega pripada na Rusko 205 milijonov ha. Na jednega prebivalca na Švedskem pripada 30, na Nemškem 28, na Avstrijskem 26, na Francoskem 24, na Laškem 12, na Angleškem 4 ha gozda.

To in ono. Državni zbor je sklican na dan 17. oktobra. — Pri državnozborskih volitvah na Ogerskem je vladna liberalna stranka zgubila precej mandatov, dasi je vlada „delala“ volitve prav po — ogersko. Letos prvokrat so prodrli tudi trije slovaški in dva srbska poslanci. Slava! — Avstrijski vojaki, ki so se borili v Kini, so se pripeljali dné 1. oktobra v Pulj. Vsprejem niti od daleč ni bil tako sijajen, kakor oni pruskega bataljona. Značilno! — V Londonu je minulo leto 53 oseb umrlo vsled gladi! Zato pa rabijo Angleži svoj denar zoper Bure! — V Staneru na Moravskem je pogorelo 20 kmetskih hiš, v Balinu v Galiciji 56 hiš. 70 družin je brez strehe.

Tržne cene.

V Celovcu, dné 3. oktobra 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	10	60	13	25	— konj
rž	9	42	11	80	— pitani vol
ječmen . . .	—	—	—	—	7 vprežnih volov
oves	4	80	6	—	— juncev
ajda	7	20	9	—	67 krav
tursica . . .	8	60	10	75	— telci
pšeno	14	40	18	—	— pitanih svinj
proso	—	—	—	—	— prascev
krompir . . .	1	80	2	98	
fižol, rudeč .	10	55	13	18	

Sladko seno je meterski cent po 5 K 60 v do 6 K — v, **kislo seno** po 4 K — v do 5 K 60 v, **slama** po 3 K 40 v do 4 K 20 v.

Promet je bil srednji, kupčija precej živahna.

Velikovec, dné 2. oktobra. Prignali so: 1 bika, 59 volov, 55 krav, 5 telic, 2 teleti. Cena za pitano živino 60 do 64 kron, za vprežno živino 54 do 58 kron za meterski cent žive vage. 106 ovac, 1 kozo. Prometa je bilo malo.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolico napravi v nedeljo dné 13. vinotoka 1901 ob 3. uri popoludne zborovanje pri Šoštarju v Globasnici po tem-le dnevnem vspredu: 1. Pozdrav. 2. Govor o šoli. 3. Razni nasveti. Po zborovanju prosta zabava, pri kateri poje „Gorotan“. K obilni udeležbi vabi vse zavedne Slovence in Slovence

Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se celovski Slovenci shajajo vsako sredo ob 1/2. uri zvečer v gostilnici hotela „pri Sandwirt-u“, kjer imajo odmenjeno svojo „klubovo sobo“, tretja vrata (t. j. druga soba) pri vhodu na desno. — Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Loterijske številke od 5. oktobra 1901.

Linc 72 29 8 57 84
Trst 28 50 19 22 75

NAZNANILA.

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar izšla v drugem popravljenem in pomnoženem natisu:

Cecilija.

Cerkvena pesmarica.

I. del.

Uredil Anton Foerster.

Velja: za ude broširan iztis 1 krono, v prt vezan 1 krono 80 vin.; za neude in po knjigarnah broširan iztis 1 krono 40 vin., v prt vezan 2 kroni 20 vin. Poštneine je plačati za posamezne iztise 30 vinarjev. Denar naj se blagovoljno pošlje po poštni nakaznici takoj z naročilom vred.

Andrej Grohar,

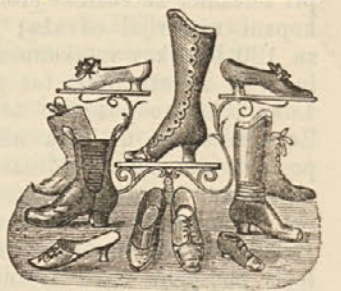
črevljarski mojster,

Celovec, Fröhlihove ulice šte. 10.

priporoča se častitemu p. n. občinstvu za napravo obuvale za gospode in gospe.

Najboljša postrežba.

Učence se takoj sprejme.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovecu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.

V hiši je trirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dné 15. oktobra t. l. Plačila 8 gld. mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovecu na Koroškem.

Ker se začne zdaj pitanje svinj in goved, vnovič opozarjam kmete na moje izvrstne

domače mline

brez kamnov in brez valjarjev, ki prihranijo 60% moči in časa, po ceni od 72 gld. naprej, kakor tudi najnovejše **slamorenice, mlatilnice, gepeljne** itd. prodajam po najnižji ceni.

Josip Božič,

kmet v Vancivasi. Pošta Grabštanj (Grafenstein) na Koroškem.

Priden krščanski hlapec

se takoj vzame v službo za konjarja. More tudi več let ostati pri Alojziju Bergman-u, št. Lenart pri 7 studencih. Pošta Rikarjavas (Riegersdorf) na Koroškem. Pismo se vpraša pri meni.

Za naročevanje cerkvenih čipk pripoznana je najboljša trdka **Teodor Günther** v Bohdalu (Gottesgab) na Češkem.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisanih zavitek itd. po najnižjih cenah.